

organizirana niti solidarna. Svatko se snalazio kako je znao. Netko po staroj metodi, netko tobože po novoj, netko preveć stručno, netko opet tražeći mnogo, ali bez uspjeha.

Jezgroviti minimum vjerske pouke neka bude što prije odštampan u što većem broju, u najmanjem formatu, uz najmanju moguću cijenu, kako kaže dr Čekada. Zatim ga dati u svaku kršćansku kuću. I badava ako treba. Neka ovaj minimum bude isti u Hrvatskom Zagorju, u Slavoniji, u Bosni, u Dalmaciji, u cijeloj zemlji.

Glavni katehete neka budu otac i majka, brat i sestra, kum i kuma ili koji susjed. Svi ga moraju znati i onda druge učiti. Svećenici i katehete — osim redovite kateheze — neka budu tumači i ispitivači, kad stignu i gdje stignu, prigodom korizme, prije i za vrijeme ispovijedi, uz Misu na zarukama i vjenčanjima, kod krštenja i propovijedi, prigodom prve sv. Pričesti i priprave za Krizmu.

Kad se jedamput nauči ovaj apsolutni minimum, onda nije teško dalje poći u objašnjavanju, proširivanju i nadogradnji. Najteže je kad se nema ni pojma o vjerovanju, Božjim zapovijedima, glavnim kršćanskim istinama i sakramentima. Danas ima mnogo vjerskog neznanja. Nije ni čudo. Nema dovoljno vjerske pouke a ni katekizama ni molitvenika. Roditelji su izgubili smisao da su oni prije nego tko drugi dužni svoju djecu poučavati u vjerskim istinama.

Današnji čovjek hrli za senzacijama i modom. Da li je moguće takovom čovjeku pristupiti s opširnim i stručnim katekizmom? Malo će tko imati strpljivosti da ga čita, ali jedan mali jezgroviti katekizam prije će ga privući. Mnogo sam puta čuo pred Krizmu i pred prvu sv. Pričest kako roditelji i djeca traže mali katekizam iako posjeduju onaj veći.

Dajte tiskajte nam mali katekizam! I ja, eto, vapim s dr Čekadom.

Dr fra SVETOZAR PETRIC, župnik

DOPIS PREUZV. SPLITSKOG BISKUPA

Poštovani oče uredniče,

U vezi s kritičkim osvrtom pod naslovom: »Liturgija — moda, napast?«, koji je izišao u posljednjem broju Vašeg časopisa »Služba Božja«, str. 242. do 245, a potpisan je od dra o. Martina Kirigina O.S.B., molim Vas, radi pravednosti, da uvrstite u slijedeći broj ova kratka razjašnjenja i ispravke.

1. Članak »Liturgija i razmatranje«, o kojem govori gore spomenuti kritički osvrt, izišao je u »Službenom vjesniku biskupije splitske i makarske«, br. V i VI (1962) str. 15 s., a napisao sam ga ja; potpis je ispao greškom slagara.

2. Nije istina, što o. Kirigin u svom osvrtu veli da je: »... članak »Liturgija i razmatranje« sastavljen prema istoimenoj knjižici supruga Maritain i prema reviji »La vie spirituelle« (isp. str. 242 Sl. B.), nego je istina, da sam taj svoj mali prikaz napisao na temelju revije »La vie spirituelle«, a da nisam imao pred očima knjižicu supruga Maritain »Liturgie et contemplation«. To je izričito rečeno u mom prikazu (isp. str. 15. r. 6—7 istog prikaza). Osim toga iskoristio sam studiju v. Malevez L. »Liturgie et prière

privée« iz Nouvelle revue theologique n. 9 (1961) p. 914—942, premda je nisam citirao.

3. Nije istina, da »nije posve jasno, što je mišljenje Maritainovih, a što nepotpisanog pisca članka« (isp. str. 242 Sl. B.), nego je istina, da sam u svom prikazu, pod br. 1, s podcrtanim podnaslovom »Sadržaj knjižice« jasno iznio, u 28 redaka, sadržaj te knjižice (str. 15, r. 8—35 istog prikaza). Prema tome je jasno u mom prikazu napisano mišljenje Maritainovo, a ne moje. Stoga kritika o Kirigina na str. 242, 243. i do polovine 244. ni malo ne pogađa mene, nego J. i R. Maritain.

4. U katoličkoj zapadnoj literaturi knjižica J. i R. Maritain »Liturgie et contemplation« Paris, 1959, izazvala je veliku pažnju i brojne studije i osvrte. Svi člankopisci, do kojih sam došao, priznaju vrijednost knjižice Maritainovih i ozbiljnost u njoj iznesenih teza. Nitko te teze ne naziva »deplasiranim«, iako svi ti člankopisci pobijaju temeljnu zabludu, koja se u Maritainovim tezama vjerojatno krije, da je naime kontemplacija vrednija od liturgije. Radi toga su i naglašene u mom prikazu teze o Régamya i o Locheta, koje se temelje na »Mediator Dei« (str. 16. Služb. vj.), da ne valja suprotstavljati razmatranje liturgiji i obratno, jer jedno bez drugoga malo vrijedi. To je, uostalom, i teza o Kirigina u spomenutom njegovu osvrtu, pa mi je milo, da se u tom slažemo, iako se nismo odmah razumjeli.

5. O. Kirigin na poseban način uzima u obranu č. majku benediktinku, koja moli brevir u vagonu, i tako obavlja liturgijski čin. Ja, dotično o Lochet, (jer sam ja samo iznio njegovo mišljenje) nisam napadao benediktinku, nego sam uzeo u obranu kršćansku obitelj, koja zajednički moli kompletorij na francuskom jeziku. Da li o. Kirigin misli, da kršćanski laik ne može obaviti ni jedan liturgijski čin samostalno? A što je sa sakramentom vjenčanja? Tko su tu liturzi? Mi znamo, koji su liturzi danas s obzirom na moljenje brevira, ali da li je misao o. Locheta zbilja protivna vjeri? Čudim se, da o. Kirigin u toj misli o. Locheta, veoma diskretno izraženoj vidi — nuto čuda — insinuiranu zabludu, »da je ženidba nad djevičanstvom« (str. 245. Sl. B.). Isticanje prava laikata u Crkvi Božjoj nipošto ne znači umanjivanje prava Bogu posvećenih osoba po sv. redu ili sv. zavjetima. To je barem toliko očigledno, da sam pretpostavio u mom članku, da će to svatko razumjeti. Nažalost o. Kirigin to nije razumio.

6. Napominjem još kao razjašnjenje, da je moj mali prikaz »Liturgija i razmatranje« bio samo uvod jedne moje egzorte o razmatranju, koju sam održao svećenicima na nekim dekanatskim pastoralnim zborovima po mojoj biskupiji. Sigurno je o. Kirigin skupa s nekim našim liturgistima, još prije rata, riješio vječni problem odnosa između osobe i kolektiva, ukoliko se taj problem očituje baš u molitvi... Ipak mi se činilo, da nije suvišno, uza svu našu predratnu liturgijsku literaturu, koja uostalom nije mladem svećenstvu tako lako pristupačna, potaknuti moje svećenike-liturge na dnevno obavljanje barem polsatnog razmatranja. Iz iskustva naime znadem, da slabljenje i duhovnog i liturgijskog i apostolskog života počinje od zanemarivanja razmatranja. O. Kirigin je pak smatrao potrebnim, da iz moga Službenog vjesnika prenese taj problem pred nešto širu svećeničku javnost i da pri tom dade svoje tumačenje, kojim je u stvari iskrivio moje pisanje.

7. Vjerojatno o. Kirigin nije znao, tko je napisao članak, koji ga je toliko uzbudio. Ali to su znali moji svećenici (barem većina), i mnoge druge osobe. A i o. Kirigin je znao barem tko je odgovoran za taj nepotpisani članak. Stoga mislim, da traži pravednost, da mi bude dozvoljeno obraniti se ondje, gdje sam bio optužen.

Zahvaljujući Vam, poštovani oče uredniče, na ustupljenom prostoru ostajem

odani u Kristu

Dr FRANE FRANIĆ

biskup splitski i urednik Sl. vj.

biskupije splitske i makarske

Split, dne 25. IX 1962.

PRIMJEDBA

Molim čitatelje »Službe Božje« da još jedanput pročitaju 2. polovinu str. 244. i 1. polovinu str. 245. br. 5. Ako je tu i jedna riječ koja se može uzeti da je njom, izravno ili neizravno, optužen preuzv. g. splitski biskup Dr Frane Franić, neka se, molim, uzme kao da nije napisana. A što se tiče Maritainovih, da su i još glasovitiji, zaista nije na mjestu (dakle je de-plasirana) njihova teza, barem kako je došla do nas: »Auktori dakle ove knjižice vide u današnjem liturgijskom pokretu napast jednog kršćanstva bez nutarnjeg života, kršćanstva, koje se zanima za sve, osim za Boga i za dušu«.

o. MARTIN KIRIGIN OSB

VIJESTI

Početak ekumenskog sabora. Uz najveće svečanosti otvoren je 11. listopada drugi vaitkanski ekumenski sabor. U govoru što ga je tom prigodom držao Sv. Otac spomenuo je trostruko područje rada sabora: vjera (fides), bogoštovlje (Dei cultus), kršćanski život (christianae vitae usus). Sv. Otac je rekao da sabor ima pastoralnu svrhu. Na ovom saboru Crkva želi više pokazati blagost i milosrđe nego strogost. On se nada da će sabor biti veliki doprinos trostrukom jedinstvu: unutaršnjem jedinstvu katolika, jedinstvu kršćana i jedinstvu svih ljudi. Na sabor je pozvano 2.850 saborskih otaca iz 130 država. Od tog broja su 85 kardinali, 8 patrijarhe, 539 nadbiskupi, 2131 biskupi, 12 opati, 14 slobodni prelati i 67 generali redova. Otaca istočnog obreda ima 130. Od ukupnog broja ima iz Evrope 40,1%, iz Srednje i Južne Amerike 19,6%, iz Sjeverne Amerike 14,2%, iz Azije 13,2%, iz Afrike 10%, iz Oceanije 2,6%. Najveći broj je Talijana (523), zatim iz USA (280) i Francuza (266). Saborski oci predstavljaju 546 milijona katolika, među kojima je 44% Evropljana. Svečanom otvoru sabora prisustvovali su predstavnici država koje održavaju veze sa Sv. Stolicom a rad sabora kao promatrači pratit će predstavnici 18 drugih kršćanskih Crkava. Među njima su ekumensko vijeće Crkava, anglikanska Crkva, luteranski svjetski savez, njemačka evangelička Crkva, egipatska koptska Crkva, sirska